

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Három évre	12 korona.
Négy évre	6 korona.
Egy hónapra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és a ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyitási díj: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503
Kiadóhivatal: 379.

Tallián bucsuja.

Lejártak a törvényes határidők s Tallián Béia ideiglenes földmivélségi miniszter kényszerítve volt a szegedi mandátumról való nyilvános leköszönésére.

A volt miniszternek a szegedi kormányparti sajtó hasábjain közzétett lemondó levele a közönség körében semmi különösebb érdeklődést sem keltett.

Hiányzott e bucsuiratból az igazán nagy államférfiu egyéniség minden rendkívüli tulajdona is. Egy irnok nem teheti le szürkébb írásműben tisztségét, mint Tallián Béia a szegedi mandátumot. Nem akarunk ebből a bucsuzó politikus kvalifikációjára következtetni. Megengedjük, hogy ez keresett szürkeség volt, amely mögé a zavaros politikai kérdések elől menekült a diplomatikusan tartózkodás. Mégis néhány megjegyzésünk van a lemondó levélbe.

Egyénileg föltétlenül tiszteletet viv ki a maga számára a közélet embere, ha ez a fölfogás nem odavetett indok, hanem benső meggyőződésből fakad. Jóhiszeműek lévén Tallián iránt, elhatározásának e nemes egyéni csillámlása előtt nem hunyunk szemet.

Amily helyes azonban, ez a megokolás az egyén részéről, épp oly sajnálatos tanulságokat rejt magában a közérdek szemponyjából.

Ime, korunk s választási erkölcsünk egész rákfenéje fölfedve előttünk. Nem a tömegben elvesző ember, hanem vezetőpolcra emelke-

det, kimagasló férfiu szolgálhat irasos dokumentumot egy etikailag tökéletesen tisztátalan választás fölöl. Amelyben nem a politikai hitvallás vagy rokonérés, nem az ország nagy kérdései, vagy az azok körül kialakult erős meggyőződések és cselekvési vágy, nem az egyéni rátermettség és érdem, hanem tisztán egy magas hivatal birtoklása tette kívánatosá Tallián Béia megválasztását. S itt van a levele, amelyben logikailag önmaga elismeri, hogy a mandátumot nem is mint egyén, mint törvényhozói talentum, mint a közélet vezérő gényusa kereste, hanem mint egy olyan hatalom birtokosa, amelynek intézkedési joga van országos közjavak fölött. Valóban így van a dolog, hiszen Tallián maga már képviselői programbeszédében megválasztása esetére olyan előnyöket helyezett kilátásba a kerületnek, amelyek fölött a magánember nem, hanem csak a közhivatalnok, a közjavak kezelője rendelkezhet.

Megszűnven a hivatal birtoka, megszűnt e különös bizalom kufforrása is. És Magyarországnak egy székettől megváló minisztere azzal az indokolással válik meg képviselői megbízásától is, hogy „alkalmatlan fölfogásával nem tartja összeegyeztethetőnek, hogy a szegedi I. választókerület polgárai a megváltozott viszonyok dacára, reá adott szavazataikkal továbbra is lekötve maradjanak.“ Más szóval: nincs már kezében a hatalomnak sem vasvesszeje, sem bőségszaruja, amelyek félemlítő, majd kecsgető ha-

tása az u. n. bizalmat megszülte s így a fával együtt kivágottnak kell tekinteni a gyümölcsét is.

Tény, hogy a szegedi választást helyesen ítélte meg ilyenül Tallián, de mikor ezt tette, minden etikai tartalommal szűkösödőnek ítélte meg. Hiszen tiszta országgyűlési képviselőválasztásnak, az azon megnyilatkozott bizalomnak a forrása sem a félelem, sem a haszonvágy nem lehet.

Tallián lemondó levelének elolvásása után nagy szerencsének tartjuk a mandátum letevését, mert ezáltal az ex-miniszter a legáldatlanabb és leginmorálisabb viszonyt szüntette meg, amely képviselő és kerület közt csak fönforoghat. Ez a legnagyobb összeférhetetlenség maga, csak hogy ez az összeférhetetlenség nem a házszabályokban, hanem az alkotmányosság és az etika tízparancsolatában van megírva.

Amint levelének második részében az önálló vámtérületről mond Tallián, ahhoz alig van szavunk. Tény azonban, hogy alig tette meg ki magát szavahihető férfiu jobban annak a veszélynek, hogy egész tömeg joggal kétségbe vonják állításának igazságát. Az olyan ügyekben, amelyekben pártpolitikai álláspontok domborodnak ki, a pusztá kijelentéseknek semmi súlya sincs. Csak a tapasztalati igazságokon alapuló érvek jöhetnek figyelembe.

Am csoportosítsa Tallián valami egységes műben, teszem azt emlékiratban a miniszteri székben szerzett ama tapasztalatait, hogy „az önálló vámtérület megvalósítása a

mai viszonyok között hazánkban valóságos csapás lenne“. Akkor érdemessé válna meggyőződése arra, hogy szakértő elmék által megcáfoltassék.

A politikai válság.

Andrássy kihallgatása.

— márc. 22.

Andrássy még egyszer megy a király elé, vissza fogja adni megbízását és be fogja jelenteni, hogy az egész ellenzéki szövetség többség visszautasítja a király által felajánlott programot, mely abból áll, hogy meg kell szavazni a fölemelt unjoncjutalékot és az új ágyukat és ezzel punktum. Minden egyéb marad a régiben. Ezutánpedig jönnek Tiszák és vakmerő kézzel nyulnak ismét a kormány után, hogy még a magyar alkotmány romjain is biztosítsák személyes befolyásukat és uralmukat. Van még egy halvány reménység. Ugy értesülünk, hogy Andrássy nemcsak egyszerűen fogja bejelenteni lemondását, hanem figyelmeztetni fogja a királyt, hogy micsoda veszedelmek elé megy az ország és micsoda veszedelmek fenyegetik magát a dinasztia, ha továbbra is hatalmi örvénybe esett tanácsosok bírják a királyi bizalmat. Vannak, akik azt hiszik, hogy a király még az utolsó percben meg fogja gondolni és nem fogja kenyértörésre vinni a dolgot. Mi ezt hiu reményeknek tartjuk. Nem tudunk hinni a királyi elhatározás megváltozásában és azt hisszük, hogy ez

A „NAPLÓ“ tárcája.

Fölbontott eljegyzés.

Irtta: Korfiz Holm.

— Ezt el kell mondania, Fritz — mondá a grófné s tekintete szenzációra éhesen függött az átellenben ülő férfi ajkain.

A fiatal festő ránézett pártfogójára. Ily pillanatokban az öreg hölgy még meglehetősen nézett ki. — Kecskeny, éles arcát megvilágította a lámpa fénye s kifejezésteljes homloka fölött jégszürke haj képezett koronát. A festő egy kép közép-pontjának akarta megfesteni. Borzalmas témák találása nem sok gondot okozott neki. „Climakterium“ egészen jó cím lett volna. A grófné szolgálta volna modellül az akthoz (a festő kajánul vlyorgott magában), körülötte mindenféle szörnyeteg beszáll, kik őt a legkülönösebb kizsákmányokkal kezelték volna. Ilyen témához már volt tehetsége. — Voltaképpen nem sok elmon-

dani való van rajta. Kundrynak hívták s voltaképpen nagyon csunya lány volt. Egy szép reggel a müncheni Hofgartenben sétáltam. Mivel megkivántam egy pohár sherryt, leültem egy asztalhoz, mely mellett már két hölgy ült, egy idősebb s egy fiatalabb. „Megengedik hölgyeim . . .“ stb. stb. Egyszerre csak fölkel az öreg s elhúnik. Nem is tartozott a másikhoz. Egyedül maradtam Kundryval, mert ő volt s beszélgetni kezdtünk. Bayreutból való volt s zenét tanult Münchenben. Mikor távozni akart, kezdetben csak azt engedte meg, hogy a kapuig kísérem. Azután még egy darabig szabad volt vele mennem s este még mindig vele voltam s a Rathaus-kellerben vacsoráltunk. Elmondta, hogy egy bayreuthi tehetsős gyárosnak a leánya.

— Mennyi hozományt kaphat? — Egész bizonyosan nem tudom, de biztos, hogy százezer márkán fölül lesz. De még van egy nagybátyám is, attól is biztosan örökölni fogok egy birtokot, mely körülbelül huszezer márkát ér.

— Tehát jegyezzük el egymást — mondám, mert a lány egész este a családi élet örömeiről ábrándozott.

El voltunk jegyezve s Kundry mindjárt másnap két jegygyűrűt vett. Azt mondta, hogy negyvenöt márkába került. Közönséges hazugság volt, mert mikor az enyémet később eladtam, csak hét márká ötvénit kaptam érte. Kundry atyja irásban küldte meg az áldását; én tehát mint vőlegény viselkedtem s minden ismerősömet meghívtam a birtokomra. Mindnyájan akarták Kundryt látni, meg is látták, csodálkoztak rajta s szerencsét kívántak hozzá.

Kundry a szünidőre hazament. Mivel a barátaim egyre piszkáltak, hogy utazzam Bayreuthba s nézzem meg közelebbről a családot, s mivel egy képet eladván, éppen volt pénzem, irtam Kundrynak s elutaztam.

Borzasztó meleg volt. Kundry az állomáson várt rám s nagyon feltűnően intégetett. A jegyszédő is nagy érdeklődéssel nézett rám. Meg-

lehetős hidegen viselkedtem tehát, mikor Kundry nyílt pályán akart velem enyelegni. Mentünk a városon keresztül, addig mentünk, míg a házak egyszerre csak elfogytak.

— Hova vezet? — Mindjárt ott leszünk édes. — De már nem következik semmi.

— Dehogy nem itt van a mi házunk — mondá kissé csüggedten, egy nyomorúságos kis házikóra mutatva.

— Szent Isten! gondoltam magamban.

A többi kunyhóból az emberek borzasztó kíváncsian néztek ránk. Eleresztettem tehát Kundryt, ki állhatatosan a karomba csimpardozott s elhatároztam, hogy előkelő lesz a fellépésem. Kezdetül fogva kimért voltam az apóssommal szemben, ki a kapuban várt s e szavakkal fogadott:

— Isten hozta Bayreutban, tegye magát komóttá. Csak egyszerű polgáremberek vagyunk ugyan, de nagyon szeretjük a művészetet.

Legelőször kávét itunk s beszél-

a halvány reménység legfeljebb Andrassy kegyvesztését fogja megvilágítani, ha csakugyan bátorkodnék a visszavonulást a nemzet igazságával indokolni. Bécsben csak az első percben ijedtek meg a magyar választások eredményétől, de már a második percben készek voltak az elhatározással, hogy semmit sem fognak engedni, még ha ismét vissza kellene állítani az abszolutizmust. Eötvös Károly mondta egyszer régen: „Előbb fog ismét honfivér folyni Budapest utcáin, mint az önálló vámsorompók fognak az ország határain állani.“

Nincsen semmi remény. Andrassy jelentkezése már csak formalitás, melylyel a magyar reménykedés rövid korszaka lezárul és jön a Magyarország alkalmazott osztrák rendszer, melynek létesítéséhez, sajnos, magyar emberek is segítséget nyújtanak. A király Andrassyt egy órákor fogadja.

A vegyes elvű kormány.

Tehát jön Tiszák vegyes elvű kormánya, melyről már tegnap adtunk hírt. Tegnapról mára nem sok változott ezen a terven; legfeljebb annyi, hogy ennek a kormánynak fejként nemcsak Burián Istvánt, hanem Fejérváryt, Zselénszkit és Keglevichet is emlegetik. Tegnappár megint, hogy a vegyes elvű kormánynak feje lesz „Burián vagy más“, de ezt a furcsa kormányt megcsinálják. Ma is csak úgy áll és ma még mindig Burián neve van előtérben. Fejérváry és Zselénszki nevét szintén már tegnap leszegettük és ők mint reszortminiszterek (honvédelem és földmívelés) mindenestre részt fognak venni abban a merényletben, melyet a bukott szabadelvűek a magyar nemzet és a népjog ellen el fognak követni és a melyre hazájuk ellen az osztrákokkal szövetkeztek. Egyetlen új név merült fel tegnap óta: Keglevich Istváné. Az erős Stefi házelnöknek készült és most nem akar kimaradni a vásárból; egyelőre miniszterelnöknek lanciroztatja magát, de azt mondják, hogy ez nem lesz belőle, hanem a kabinetben szorítanak neki helyet, pláne belügyminiszternek kombinálják ma. Ez lesz azután a belügyminiszter; naponta legalább száz rendeletet fog kibocsátani. Mikor a Vigszínház igazgatója volt, már gyakorolta a rendeletek kibocsátását és egy hét alatt átlag 163 rendeletet irt alá.

Az állami színházak élén már törvényeket szabott. Természetes, hogy a most induló nagy komédiából ki nem maradhat; az ilyen komédiához legalább egy intendáns kell és csak az a kár, hogy Podmaniczkynek és Nopcsának nem jut hely a kabinetben. Gyönyörű triumviratus volna, melynek kormány sem kellene elkormányozhatnák az országot, mint hajdan Rómát kormányozták a triumviratusok. Gr. Zichy János sem fog hiányozni, nem azért utazott Abbáziába, hogy kitérjen a miniszterelnökség elől, hanem hogy a kedves papával konferáljon az a latera tárca esetleges elfogadása iránt. Szóval meglesz a kisebbségi kabinet parlamenten kívül álló emberrel mint elnökkel, hogy elhessen hivatalnok-miniszteriumnak nevezni, melynek nem kell programot adnia, hanem egyszerűen odaáll és kér pénzt, ujoncokat, mindent, mintha semmi sem történt volna és ha nem kap, akkor jönnek az új választások új módszer szerint, melyekről alább lésszen szó.

Khuen-Héderváry ismét pénzzel akar dolgozni!

A legújabb hír szinte hihetetlenül hangzik. Azt beszélük, hogy az egész nagy fordulat onnan van, mert Khuen-Héderváry nagy pénzeket tudott biztosítani egész Magyarország megvételére. Állítólag

Khuen-Héderváry összeköttetésbe lépett volna osztrák nagyiparosokkal, a kik nem akarják a magyar piacot elveszteni és ezek rendelkezésére bocsátanának annyi pénzt, melylyel a magyar közvéleményt meg lehet hódítani és Magyarország politikai meggyőződését meg lehet vásárolni. Lesznek ismét lapvásárok, új lapok és folyóiratok, milliókra menő broszúrák és az így előkészített választásoknál nyílt vesztegetések egyéb cifra választási módzatok mellett.

Ettől a kilátástól nőtt volna meg Tisza-Khuenék szarva és ezen az alapon befolyásolták annyira a királyt, hogy most már komikusnak tartja az önálló vámtérület gondolatát, melybe a válság elején bele nyugodott volt. Azok után a tapasztalatok után, melyeket Khuen miniszterelnöksége alatt szereztünk, sok valószínűség van ebben a hírből; csak hogy most már kiokosodott Khuen ur, nem akarja többé a képviselőket megvásárolni, hanem megfogja vásárolni a választókat és ez Magyarországon nem is egészen új dolog lesz.

Elnapolások és választás.

Az új kormányzati rendszer egészen osztrák recipe szerint készült. A hivatalnok fejű vegyes elvű minisztérium nem fog sokat teketőriázní; első nap bemegy a Házba, nem ad semmit, még programot sem, ellenben kér mindent és miután annyit kap, mint a mennyit ad, a Házat elnapolja, hogy a honatyák puhuljanak. Ilyen elnapolás lesz kettő-három és ezután jön csak a felosztás és az új választás, melyet most már nem Tisza módja szerint fognak megcsinálni. Pénz, presszió és vér árán akarnak ismét 67-es többséget csinálni; ha ez nem sikerül...? Arról még hallgat a krónika, de alattomban

sejtetik, azaz hogy nem, teli torokkal hirdetik: akkor jön a „Lieber Lobkovitz!“ Hát csak fenyegetsenek abszolutizmussal; különös gyönyörűség ilyet magyar emberektől hallani. Ugy látszik, hogy a muszkavezetők ebben az országban nem akarnak kihalni.

Mindig Bánffy.

Ujból a Nap.

— márc. 22.

Bizonyos oldalról, hol pedig, mint valami szentségről beszélnék a koalícióról, elveszítettnek tartanak minden napot, melyen meg nem csipkedik a koalíció egyik vezérének Bánffy Dezső bárót. Alkalmat mindig találunk rá, mert mindig keresnek.

Most egyszerre kettős alkalom is van erre. *Egyik*, hogy Bánffy Dezső nem volt ott a függetlenségi párt Kossuth lakomáján. *Másik*, hogy Bánffy Dezsőnek felajánlták a szegedi I. s. ker. mandátumát.

Hát a mi az elsőt illeti, igen természetes, hogy Bánffy Dezső nem volt ott annak a pártnak lakomáján, a melynek ő nem tagja.

Valószínű egyébként, hogy erre főleg másnemű elfoglaltsága volt befolyással. De ha való volna, hogy ezzel a Kossuth kultusszal szemben demonstrálta volna Bánffy az ő álláspontját, hát legalább közvetkezettlenséggel nem vádolható e téren, már pedig ha mindenképpen gáncsolni valót keresnek e dolog körül, azoknak nem volna szabad megfeledkezniük arról, hogy *másoknak, a kiket azonban sohasem bántanak arról a bizonyos oldalról, milyen a magatartása a következőket szemponyjából.*

A mi pedig a szegedi választást illeti, hát az tisztán taktikai kérdés, hogy ki hol vállal mandátumot. A szegedi speciális viszonyok arra

gettünk mindenféléről, a hogy ilyenkor szokás. Nagyon merev, begombolkozó voltam, s ezt azzal magyaráztam, hogy nagyon megviselt az utazás. Roppant ideges voltam s ez nagyon imponált az öregeknek. Kávét után azt mondtam, hogy szeretnék négyszemközt pár szót váltani a jövődől apóssommal, mert estére okvetlenül vissza kell utaznom Münchenbe.

Az öregek azonban ezt semmi képp sem akarták tűrni, először mert már előkészületeket tettek a vacsorára, másodsor a szomszédban. Izé államhivatalnoknál már szobát béreltek számomra. „Mert beláthatja, hogy a jegyesek egy házban... azután meg ma már nem is megy több becsületes vonat.“

— Tehát holnap korán reggel, de tovább teljes lehetetlenség.

Kundry apja elkísért az új szállásomra.

— Nézze csak Rehbock ur — mondám neki. Ne értsen félre, mert inkább a lánya érdekében beszélek, mint a magaméban. Teljesen vagyontalan vagyok, művész vagyok s mint ilyen, a modern iránynak hódolok. Nagyon modernnek.

— Hm, — mondá Rehbock.

— Nem tudom, hogy mint fog-

nak kelni a képeim s nem vehetem magamra egy családnak gondját, a nélkül, hogy garanciákat ne kapnék.

— Persze, persze — integetett az apóssom.

— Tehát ne vegye zokon, de mennyit kap az ön leánya voltaképpen?

— Hát kedves vőm uram, e tekintetben ne aggódjék. Egyszerű emberek vagyunk ugyan, de mindent megteszünk a leányunkért.

— Szép, szép, de körülbelül mégis mennyit.

— Hát ha mindent összeszámolunk: a ház, meg az asztalosműhely, meg a szerszámok megérnek vagy harmincezer márkát. S ennek felét kapja a leányunk, a halálom után.

— Jaj, tisztelt uram — pattantam föl.

Apóssom közbevágott.

— Kölcsönt könnyen kapok rá s pár ezer márkát mindjárt adhatunk a leányunkkal.

— De Kundry a nagybátyja után is örököl egy birtokot. Mit érhet az?

— Ja, az a birtok? Hát a telke megér vagy kétezer márkát, de még csak harminchat éves s két hónappal ezelőtt vett el egy fiatal leányt.

— Jaj, tisztelt Rehbock ur, ha én ezt tudtam volna, megtakarítottam volna az utiköltséget Kundry azt mondta, hogy többet kap százezer márkánál. Tehát egyszerűen hazudott.

Az ajtó föltárult s Kundry, a kit voltaképpen Kunigundának hívtak, mint később megtudtam, zokogva rontott be.

— De apa, magad mondtad, hogy annyit kapok.

Az öreg hallgatott. Kundry sivalkodva esett a nyakamba, hogy mindezt csak szerelemből tette, stb. stb. Én azonban nagyon hideg voltam s serteve éreztem magamat. Végre azt ajánlotta, hogy megmutatja a várost. Az öreg hozzátette, hogy elég, ha hétre visszajövünk.

Elképzelhető, hogy sétánk közben Kundry sebesre beszélte a nyelvét, de nem használt semmit. A vacsoránál nagyon nyomott volt a hangulat, Kundry sokat sirt s nem szólt egy szót se. Ott volt az öcsce is, egy félszeg ifju, gummi gallérral. Az asztalon egy táliban borjuvesés volt, két sült galambbal. Mikor a pecsenyéből akartam venni, az anyós föl pattant:

— Az nem járja, tudja mi, hogy mi az illendőség.

S az egyik galambot a tányérom-

ra tette. Azt mondta, hogy egység meg a másikat is, de nekem elég volt. A vacsora alatt egy macska szaladgált a szobában. Egyszer lehajoltam s megsimogattam. Kacsuggalléros sógorom azt hitte, hogy a nővére lábával van bajom s kiváncsian nyujtogatta a nyakát. Az apóssom szintén azt hitte s tapintatosan másfelé nézett. Azután szóba hoztam az öregnek Wagner Richárddal való barátságát, melyről Kundry annyit beszélt.

— Ja, ja, Wagner Richárd! Azelőtt a tüzoltóknál szolgáltam s ahogy a színpadon állók, arra jön Wagner ur s azt mondja nekünk: „Szervusztok tüzoltók!“

Végül sógorom megígérte, hogy reggel haikor fölkel. Remekül aludtam s éppen mosdottam, mikor az öreg kopogtatott. Nagyszerű hálógingem volt, mit azért vittem magammal, hogy a menyasszonyom családjánál imponáljak vele. Mielőtt az ajtót kinyitottam volna, ismét gyorsan magamra vettem. S azután testemet oly részletesen kezdtem gondozni, hogy az öregnek elállt a szemé-szája.

Mikor elkészültem, megkávétunk s elmentünk az állomásra. Elöl az após és a sógor, mindketten munkás-zubbonyban, egyéb hogy a

vallanak, hogy az újpártnak talaja van és az újpárt zászlaját legsikeresebben Bánffy Dezső báró emelheti fel. Bizonyíték erre az is, hogy egy ízben már megválasztották Szegeden.

Miféle szempontból eshetik tehát kifogás alá a szegedi újpártnak az az elhatározása, hogy a mandátumot Bánffy Dezsőnek ajánlja fel és miért hibáztatható Bánffy Dezső, ha párthívei felkérésének deferál?

Valami afélet mondanak erre, hogy Pápa miatt.

No hát hadjanak békét Pápanak, mert az ottani helyzetnek és az ottani újpárt álláspontjának bizonyára alaposabb ismerője Bánffy Dezső, mint mások. Olyanok, a kiket nyilvánvaló rossz akarat vezet úgy Bánffy val, mint pártjával szemben.

Hogy honnan van és mire való ez a rossz akarat, azt igazán szeretnők magunknak megmagyaráztatni. De komoly magyarázatot kérünk ám és nem rossz viccet.

A ellenzék nagy értekezlete.

A koalíció programja.

A szövetszertett ellenzék ma dél előtt tíz órakor értekezletet tartott, melyen közel kétszáz képviselő volt jelen. Az értekezlet egyhangulag kimondta, hogy ellenzéken marad s a korona álláspontja alapján nem alakít kormányt.

Az értekezletet pont tíz órakor nyitotta meg Kossuth Ferenc elnök s megkérte gróf Apponyi Albertet, hogy arra való tekintettel, hogy torokbeteg, tegye ő meg helyette az előterjesztést.

Gróf Apponyi Albert: A gyöngékedő elnök helyett lehető rövidséggel ő mondja el a tényállást. Mindenki előtt tudvalevő, hogy attól fogva, mihelyt a választások eredménye nyilvánvaló lett, a szabadelvű párt kisebbségbe jutott, a szövetszertett ellenzék pedig a parlament majoritásával lett, a dolog természete szerint a kormányalakítás feladata az így alakult parlamenti többségre hárult. A kérdés az volt, hogy lehetséges-e oly pár-

vasárnapi kabátjukat vették felül, utánuk én Kundryval, aki egyre sirt, de akit azzal biztattam, hogy ebből még remek barátság fejlődhet ki. A jegyzető barátságosan megveregette az apósom vállát.

— Hehehe, úgy látszik, itt őszszaboronáltak valamit.

Beszálltam a kocsiába. Apósom újságpapirba csavart valamit nyújtott föl hozzám. A másik galamb volt tegnapi. Bágyadtan megköszöntem s meg sem mozdultam, mondván, hogy az ut borzasztóan megviselt. De mikor a vonat megindult, fölugrottam afölött való jókedvemben, hogy leráztam őket magamról.

— Ó az a canaille, az a canaille — sápitozott a vén grófné s fölhaborodással vegyes vegetelen gyöngédséggel nézett a festőre.

A festő elhallgatott.

tok közt, melyek nem egy elvi alapon állanak, mégis egységes, tartós munkaprogrammot alkotni? Ez ügyben beható tanácskozások folytak, melyeknek tárgyilag véve az eredménye az lett, hogy a szövetszertett ellenzék koalíciós kormányt alakíthat, úgy, hogy minden párt a maga elveinek fenntartása mellett és a maga pártszervezetének fenntartásával megállapodott oly munkaprogrammban, mely több évre elégséges lett volna a parlament munkálkodására. A szövetszertésben részt vett minden párt programjának találkozó pontjaiból állapított meg ez a munkaprogramm, mely szerint a szövetszertés határidőre alakulván, együttmarad mindaddig, míg a közösen megállapított programponthoz továbbá abban is, hogy a tárgyalásokat a szövetszertett ellenzék és a király között gróf Andrássy Gyula fogja vezetni. Ezt elfogadták a pártok s ezen az alapon indultak meg a tanácskozások a felséggel, amiket gróf Andrássy Gyula vezetett nagy lojalitással, odaadással, gondossággal és bölcseséggel. (Zajos éljenzés.) Megjelölte a feltételeket s részletezte a munkaprogrammot. Ez magában foglalta volna a november tizenharmadiki határozat megsemmisítésén és megtorlásán kívül, amire nem kellett a felséggel külön alkudozni, mert ez a parlamentnek saját, külön belügye lett volna:

a választási reformot széles alapon,

a közigazgatásban azokat a reformokat, melyek a jogvédelemre, a közigazgatási objektivitására, a közigazgatási hivatalnokok hatalmi visszaélésének minden irányban való megszüntetésére vonatkoznának,

a gazdasági függetlenség és önállóság megteremtését, természetesen a kellő elővigyázattal, nem máról-holnapra, de erős határozottsággal, az előkészítő lépések gondos megtételével;

katonai téren nem a függetlenségi párt programjában foglalt pontok keresztülvitelét, hanem az ehez való közeledést, vagyis a hatvanhetes alapon álló pártoknak azon programját, melyet minden párt támogathat s a melyet magáévá tett gróf Andrássy Gyula is. (Zajos éljenzés.)

Ezenkívül jelezte volna a gondos ápolását az ország belügyeinek. Szorgos és gondos keresztülvitelét azon szociálpolitikai reformoknak, melyek a nép előtt tanúságot tettek volna arról, hogy a kormány nem pusztán ujonc- és adóalanyok nézi a népet, hanem róla lelkiismeretesen gondoskodik.

Ezen az alapon jöhetett volna létre a koalíciós kormány. Ezeket terjesztette volna elő gróf Andrássy Gyula a felségének. Minthogy előrelátható volt, hogy a katonai kérdés elintézése különös nehézségekbe fog ütközni, minden

prejudició nélkül, vagyis a nélkül, hogy bármely pártra nézve e tekintetben valami lekötöttség mondatott volna ki, fölvetett, hogy a katonai kérdés kikapcsolható lehetne a programból, ha a katonai kormány a koalíció-programm keresztülvitelének idejére lemondana az ujonclétszám felemeléséről s a katonai teher szaporításától.

Azok a tanácskozások, melyek a felség elé meghívott férfiak és a felség közt folytak, természetesen diszkrétek és azok nem kerülhetnek a nyilvánosságra. Ezekről és ezek részleteiről tehát beszélni nem lehet. De azok, akik meghívottak, egymás között is tanácskoztak és utólag is közölték egymással a kihailgatás részleteit és kiderült, hogy a szövetszertett ellenzékhez tartozó férfiak mind egyöntetűen s kiderült, hogy végeredményében az a tájékoztatás, melyet a szövetszertett ellenzék férfiától a király nyert, egyöntetű volt. Természetesen árnyalatokban voltak eltérések, mert voltak, akik a katonai kérdésben nem a saját programjuk alapján, de a nemzet közszükség hangsúlyozása mellett képviselték katonai téren a nemzeti követeléseket.

A végeredmény az, hogy a felség most hivatta gróf Andrássy Gyulát és értesítette, hogy a koalíciós kormány megalakulásának feltételei közül azok, melyek a belügyre vonatkoznak, nem ütköznek akadályokba és ezen kérdésben a megalakuló kormány teljesen szabad kézzel járhat el. A gazdasági függetlenség és önállóság kérdése, mely a tárgyalások megkezdésekor tisztán állott, a későbbi tárgyalások során kissé összebonyolult és elhomályosult; mert az osztrák kormányral való megegyezés és a törvénytelenül létrejött német kereskedelmi szerződés feltétlen elfogadása követeltetett, ami eszköz lehet arra, hogy a gazdasági függetlenség létrejötte egyszerűen megakadályoztassék. Ezt talán még sikerült volna eloszlatni, de a katonai kérdések terén az uralkodó elhatározása az, hogy a szabadelvű párt kilences bizottsága által megállapított programon túl a nemzet semmiféle igényét teljesíteni nem hajlandó, viszont azonban a katonai kormány a több követelményekről: a 450 millió teheremelésről és az ujonclétszám szaporításáról nem hajlandó lemondani. (Nagy zaj.) Ebben a pillanatban ez a befejezett helyzet, melyen nincsen módunkban változtatni. Ő felsége gróf Andrássy Gyulát hajlandó lett volna kabinetalakítással megbízni a szövetszertett ellenzék részvételével, mely nélkül gróf Andrássy Gyula nem is volna hajlandó semmiféle kormányalakítás vállalkozására, ha az új kormány a nyelvre és lobogóra vonatkozó igényeit a maga programjából kizárja, de egyuttal a katonai kormány által követelt teheremeléseket vállalja. A kérdés most már az, belemehet-e a szövetszertett ellenzék ily körül-

mények közt koalíciós kormány alakításába? A vezérbizottságnak az e felfogása, hogy a kormányalakításba a szövetszertett ellenzék bele nem mehet. (Zajos éljenzés.)

Lapszemle.

Kolozsvár, 1905. márc. 22.

A „Budapest” élén Szatmári Mór „Szakítás” címen ír vezércikket, melyet azzal kezd, hogy: „a király nem enged, csak követel”. Majd részletezi a válság dolgában bekövetkezett újabb fejleményeket és felveti a kérdést, hogy mi fog következni ezután. Bizonyosra vesszük, hogy akad ember, a ki ily körülmények között is vállalkozik kormányalakításra. És kap minisztereket is. Ezek az emberek a mindenre kapható férfiak osztályából rekrutálódnak. Vakmerők lesznek a nemzettel szemben, görnyedező, mindenre kész szolgák a király előtt.

Ezzel szemben felhívja a nemzetet a legerősebb elszántságra és a szövetszertett ellenzék apostrofálja. A cikk végén annak a feltevésnek ad kifejezést, hogy a királyt rossz tanácsadói félrevezetik.

„Király és nemzet” címet visel a „Budapesti Hírlap” vezércikke. Ez a cikk is a királyi elhatározással kompromittált új helyzettel foglalkozik és annak a reménynek ad kifejezést, hogy a nemzeti akarat győzedelmeskedni fog.

Az „Egyetértés”-ben Mezei Ernő „A többség igazsága” címen a szövetszertett ellenzék által felállított nemzeti követelések sorsával foglalkozik. Cikkét annak konstataciójával vezeti be, hogy a függetlenségi párt programjának teljessége szempontjából megfontolandó kérdés lehet, hogy vajjon nem jelent-e veszedelmet a pártprogram hitelére, ha a párt, mint a szövetszertett ellenzék egyik szárnya csak egyes részlet követelések kiküzdésére angazsálja magát. „A lelkiismeret mérlege azonban — írja Mezei, nem ezen kérdés felett van ma felfüggesztve.”

Az ellenzéki pártok koalíciója itt van, mint az új parlament biztos többsége. Ez az új többség közös megegyezéssel kormányzati programot állapított meg; ezt tehát mindenkinek úgy kell fogadnia, mint a nemzeti akarat illetékes kifejezését. És ime — kiált fel cikke végén Mezei, — mondják beszélők, hogy ez a tulajdonképp biztos, mindenképp szabályozott többségi akarat a legfélelmetesebb válságba sodor bennünket. Ultimatumot visznek a többség elé a korona nevében, hogy mondjon le többsége lényegéről.

Képzhető-e erre más felelet, minthogy az új többség megállapított programjától hajszályaira sem térhet el. Cikkét azzal végzi Mezei, hogy ez egyenesen az alkotmányosság követelése.

A „Nap”-ban Ábrányi Emil ír egy élénk hangulatu vezércikket, mely-

ben a mai helyzetet a 48 ikival teszi párhuzamba. Szintén a szövetkezett ellenzék programjának az uralkodói akarattal szemben is teljes fenntartását hirdeti.

A „Pesti Napló“-ba „Gravamina“ címen (K. b. ifj. Ábrányi Kornél) érdekes történelmi visszaemlékezések felújítása mellett a magyar közjog sérelmeit fejtegeti és a külön magyar udvartartás szükségére konkludál.

A sztrájk vége.

Békéltetőbizottsági tárgyalás.

— márc. 22.

A mint jeleztük, a Reményik-cégnél kiütött sztrájk ügyében a békéltetőbizottság ma ült össze az Ipartestület emeleti helyiségében.

Az ülésen Csoma Zsigmond iparhatósági biztos elnökölt, előadó Jakab Lajos ipartestületi segédtitkár volt.

Az ülésen megjelent maga Reményik Károly építésmérnök, a munkások képviselőjében pedig Rácz József kőművesegéd, a szervezőbizottság elnöke.

Reményik kívánatára az ülésre behívták a munkásoknak még öt képviselőjét, névszerint Demeter Albert, Láng István, Orbán János, Szabó János kőművesegédeket.

A békéltetőbizottság tagjai voltak: Schüller János, Pap Sándor, Németi István, Péter Ferenc, Rajtik János és Téglás Károly munkaadók, Müller Gyula, László János, Szilágyi Lajos, Jakabovics József, Novacsek Adolf, Rózsa János munkások, valamennyien a helybeli szociáldemokrata párt és a munkásszervezetek vezetőemberei.

Az ülés Orbán Jánosnak, a munkások elbocsátott bizalmiférfiának kihallgatásával vette kezdetét, ki előadta a sztrájknak, a lapunk tegnapi számában ismertetett előzményeit.

E közben heves incidens támadt Reményik és az elbocsátott bizalmiférfi között, de a tárgyalások csakhamar békésebb mederbe terelődtek, s csak egyszer-egyszer tették hevesebbé a vitát, a békéltetőbizottság építőmester tagjainak közbeszólásai.

A tárgyalás egyébként, mint a hogy előre is látható volt, békés megegyezéssel végződött. Mindjárt az első követelésnél a bizalmiférfi munkába visszavétel és a vele szemben használt kifejezések visszavonásánál nagy vita támadt. A munkások eleinte mereven ragaszkodtak álláspontjukhoz, de Reményik már hatalmi szempontból sem tartotta megengedhetőnek a bizalmiférfi azonnali munkába való felvételét. Kinyilvánította, hogy az elbocsátott bizalmiférfit a jövő vagy azután következő héten felveszi munkába, de az azonnali visszavételbe sehogysem akart belemenni.

A munkások ezen nyilatkozatát tudomásul vették.

Jakab Lajos segédtitkár ezután felolvasta a beterjesztett követelés második pontját, mely szerint a sztrájkba lépett kőműves munkások óránként 6 fillér béremelést követelnek.

Ez a pont hangos vitát keltett, s Reményik felhossa, hogy ugyanis megvan nála a 16 kr. órabér s így ez a követelés tárgytalan.

Csoma alkaptány kéri a munkásokat, hogy álljanak el a követelésüktől.

Reményik már-már engedett a munkások követeléseinek, de a békéltetőbizottság építész tagjai félve attól, hogy a munkások náluk is követelni fogják ezt a munkabér felemelést, élénken tiltakoztak ez ellen.

Különösen egy Pap Sándor nevű kemencecsináló tiltakozott a követelés megadása ellen, s szavai nyomán a munkások képviselői között nagy zugás keletkezett.

Végül Reményik megadja a követelést olyformán, hogy fenntartja magának a jogot, hogy azokat a munkásokat, kik a kikötött munkabér minimumot nem érdemlik meg, a hét végén elbocsáthatja.

A 3 pont tárgyalása az 1891 évi XVII. t.-c. 22 §-ának betartása, nem vont maga után nagyobb vitát.

Reményik elismerte a járulékok törvénytelen levonását s kötelező ígéretet tett, hogy ezt megfogja szüntetni.

A munkások képviselője, Rácz József még egyszer kéri a bizalmiférfi elbocsátásának visszavonását, de Reményik ismétli, hogy hatalmi szempontból ezt nem teljesítheti.

Ezután a megbízottak tanácskozásra gyűlvén össze, a sztrájkoló munkások elé a következő határozatot terjesztették:

„Mivelhogy a megsértett bizalmiférfi nem kívánja, hogy a munkások szolidaritásból tovább szüneteltesék a munkát: sőt kéri, hogy újból munkába álljanak, mert ő 3 nap után a Reményik-cégnél munkába fog lépni, munkások már holnap munkába állnak

A szegedi újválasztás.

Bánffy Dezső báró jelölése.

A képviselőház elnöksége értesítette a szegedi központi választmányt, hogy Tallián Béla lemondott az elsőkerületi mandátumról. Bolgár Ferenc képviselőházi alelnök, mint Justh Gyula helyettese felhívja leiratában a választmányt, hogy a törvényes határidőben tegye meg a kellő intézkedéseket.

A hivatalos átirat így szól:

Szeged szab. kir. város t. központi választmányának Szeged.

Tallián Béla országgyűlési képviselő, Szeged szab. kir. város első kerületének képviselőjéről lemondván, a képviselőháznak f. évi március 9 én tartott ülésében hozott határozata folytán felhívom a t. központi választmányt, hogy az említett választókerület részére a törvény értelmében az

új képviselő-választás iránt intézkedjék és a választás kitűzendő határnapját velem tudatni sziveskedjék.

Budapest, 1905. évi március hó 17-én.

Bolgár Ferenc s. k.
a képviselőház alelnöke.

Tóth Pál dr. helyettes polgármester, Lázár György dr. választmányi elnök távollétében március 23-ára, csütörtökre hívta össze a központi választmányt. Ekkor állapítják meg az elsőkerületi választás napját. A törvény értelmében a választás napja a képviselőház elnökségétől vett értesüléstől számított 14 napon belül és 24 napon túl nem állapítható meg. Eszerint a választás az április 3-ika és 13-ika közé eső napok valamelyikén lesz, valószínűleg 4-ikén.

Mint lapunk egy korábbi számában már jelentettük, a szegedi új párt elnöksége egyhanguan Bánffy Dezső báró jelölésében állapodott meg. Az elnökség e határozata nagy lelkesedést keltett nemcsak az újpárti, hanem az egész ellenzéki polgárság körében is. Végman Ferencz dr. elnök, Balassa Armin dr. és Brauswetter Ottó társelnökök már Budapestre utaztak; ma ment a küldöttség többi tagja, hogy Bánffy Dezső báró előtt tisztelegjenek és a jelölést tudomására hozzák.

Ujabb osztrák pimaszság.

(A postaigazgatóság figyelmébe.)

Az osztrákok pimaszságához már hozzászoktunk, de egy újabb pimaszság kihuzza belőlünk a szót.

Az az aljas, alávalóság, amely a „Wiener Charrikaturen“ legutóbbi 12-ik számában megjelent, felülmúlja az eddigi elkövetett piszkolódásokat.

Az az ocsmány hang és kifejezések, melyekkel a magyar nemzeti követelésekről és Kossuth Lajos emlékééről nyilatkozik, olyanok, hogy magyar lap nem szenvedheti be vele papírját.

A magyar posta, a magyar közönség eltudott banni a gyalázkodó „Fugend“-del, s el fog tudni banni a „Wiener Charrikaturen“-nel is.

A magyar postában bizonyára lesz annyi hazafiság, hogy egy ilyen lapot, mely a nemzet legszentebb hagyományait és követeléseit lábtörő rongynak nézi, nem fogja szállítani magyar területre. Ha azonban, amit nem tudunk elhinni, elkövetné azt, hogy e lapnak utat engedne, úgy felhívjuk, úgy a magánosok, a kávéháztulajdonosok és a társaskörök figyelmét, hogy a lapot küldjék vissza és többet elő ne fizessenek reá, mert ezekután e lapot tisztességes magyar ember kezébe nem veszi.

Müller püspök nemzeti lobogói.

Kolozsvár, márc. 23.

A nagyszombeni magyarság március 15-iki ünnepének egy igen érdekes és jellemző epizódjáról értesülünk utólag. A hazafias emlék-ünnep le-

folyása igen jó hatással volt Nagyszomben szász lakosságára, melynek köréből többen voltak jelen az ünnepben.

A Tageblatt, a szászoknak ez a jól szerkesztett régi lapja, külön is kifejezte elismerését a tapintatos rendezőségnek, mely minden provokáló jeleget mellőzött az ünnep rendezésénél. E miatt Neugeboren Emil a lap szerkesztője s ismertebb író külön cikkben méltatta a szép ünnepet.

De még érdekesebb volt az ünnep rendezésével szemben Müller Ágoston püspök magatartása. Az ünnep helyisége előtti 2 árbóc-rudra u. i. a rendezőség 2 nemzeti színű zászlót akart elhelyezni, de nem talált megfelelő 2 lobogót. Müller püspök értesült erről, két nemzeti színű lobogót bocsájtott a rendezőbizottság rendelkezésére, mely aztán fel is zászlózta az árbóc-rudakat. Müller püspök, ez előzékeny magatartása rendkívül jó hatást keltett.

A nagyváradai színházi botrány.

Megirtuk volt, hogy több nagyváradai oláh diák az „Elnémult harangok“ előadása alkalmával a színházban óriási botrányt rendezett. Most megszólal a darab szerzője Rákosi Viktor, a B. H. hasábjain a ki a következőképpen nyilatkozott az esetről:

Mielőtt az „Elnémult harangok“ című regényemet megírtam, anyagát a helyszínén szedtem össze. Ott voltam Bukarestben, a hol a többi közt megjelentem egy népgyűlésen a Dácia fogadóban, a melyen egy Erdélyből megszökött oláh agitátort ünnepeltek. Ott voltam Nagyszombenben amaz oláh gyűlésen, melynek eredményeképpen a memorandumot Bécsbe akarták vinni a császárhoz. Ott voltam a kolozsvári memorandum-pör kolozsvári vég-tárgyalásán. Bejártam az erdélyrészi havasokat s mind a református papok, mind az oláh pópák viszonyait és életét a helyszínén tanulmányoztam. A tapasztalatok alapján fogtam azután regényem megírásához, a melyből később Malonyay Dezső közreműködésével színpadi mű is lett. Valóság, hogy abban az időben az erdélyrészi oláhság mozgalmának irredentista jellege volt s valóság, hogy e mozgalmat Bukarestből pénzzel is támogattak. Valóság az is, hogy e mozgalom élén nagyrészt pópák állottak. Valamint az is valóság, hogy saját szememmel láttam, a mint a levélhordó a bukaresti utalvány-nyal bekopogtatott a pópához. Ellenben Borszákon, Tusnádon, Előpatakon és Szombenben gyakran találkoztam bukaresti urakkal, a kik a pópák hajlékát nagyon gyakran látogatták. Tudom azt is, hogy a memorandum-pörre összecsiszított több ezer főnyi oláhság költségeit is buka-

resti pénzzel fedezték. Ha ilyen körülmények közti az egyik regény- és dráma-alakom, a ki véletlenül pap, úgy szerepel, mint a kit Bukarestből pénzzel támogatnak, ezen senki sem csodálkozhatik.

LEGUJABB.

A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

Andrássy a királynál.

Budapest, március 22. (Saját tud.) Andrássy Gyula grófot ma délután 1 órakor fogadta a király háromnegyed 1 órakor ment el lakásáról kocsin s vissza gyalog jött. A kihallgatás 45 percig tartott.

Az uton megszólította egy újságíró s a következő beszélgetést folytatta vele:

Mit beszélt kegyelmes uram a királynál?

Jelentést tettem a vezérőrbizottság álláspontjáról s a király kezébe tettem megbízatásomat.

— Tudomásul vette-e ő felsége a megbízás visszaadását?

— Igen, tudomásul vette.

— Mit gondol kegyelmességed, mi fog most történni?

— Valami új dolog fog történni, hogy mi, azt én magam sem tudom.

— Valami csel készül talán?

— Meglehet, nem tudom.

A Budapesti Tudósító jelenti, hogy Andrássy gróf visszaadta ő felsége kezébe a megbízását, s a király ezt tudomásul is vette.

Ugyanezt jelenti a Magyar Távirati Iroda is.

A függetlenségi pártkörből.

Budapest, március 22. (Saj. tud.) A függetlenségi pártkörben ma sokan jártak fenn s Zselénszky vagy Zichy miniszterelnökké designálásáról beszéltek.

Elkeseredéssel tárgyalták a király állásfoglalását s lehetetlennek tartják minden olyan kísérlet sikerét, mely a koalíció kizárásával történik. Mert ha megalakul is a kormány az első alkalommal le fogják szavazni.

Bombamerénylet Varsóban.

Budapest, márc. 22. (Saját tud.) Tegnap este ismeretlen tettesek bombát dobtak egy járőrre a Volszka-uton. Négy katona, két rendőr és egy csendőr súlyosan megsérültek. A szomszédházakban bezúzódtak az ablakok. A tettesek elmenekültek.

Egy postatiszt szerlent, aki szemtanu volt, hárman voltak a tettesek. A négy katona a bialstocki ezredből való. A járókelő emberek közül is tizenhárom megsebesültek, heten súlyosan és heten könnyen. A súlyos sebesülteket kórházba ápolják, a többiek házi ápolásban részesülnek.

Tegnap este százhuszonnyolc tanuló elfogták, mert kisebb tár-

saikat az iskola elhagyására bízattak.

A háboru.

Budapest, márc. 22. (Saját tud.) Egész Oroszországra kiterjedő ló-sorozást rendeltek el. Ezzel kísérletet akarnak tenni, hogy a nép nem lázong-e a háboru folytatása ellen. Ha nem lesznek zavargások, következik a teljes mozgósítás.

A tegnapi minisztertanácsban a pénzügyminiszter kijelentette, hogy a háboru folytatása meg fogja bolygatni a valutát. S háborus párton ez a tény leverőleg hatott; egyre vesztik is a talajt.

Budapest, március 22. (Saj. tud.) Az oroszok a visszavonulást Kirin felé legnagyobb sietséggel folytatták, azonban Kavamura tábornok vezetése alatt álló japán hadtest a visszavonuló seregek, melyben állítólag Grippenbenberg tábornok csapatai is vannak, elébe került és a visszavonulás útját elvágta. A kapituláció valószínű.

A háboru áldozatai.

Budapest, márc. 22. (Saját tud.) A háboru áldozatait a mukdeni csata óta japán becslés szerint mindkét fél részéről 600,000 emberre teszik.

Az oroszok veszteségét a japánok 200,000 emberre teszik, s 50,000 ember jutott japán fogságba.

A japánok közül 60,000 ember esett el.

Öngyilkos francia miniszter.

Budapest, március 22. (Saj. tud.) Praust Antain francia szépművészeti miniszter ma agyonlőtte magát.

A miniszter, a ki két golyóval vetett véget életének, 73 éves volt. Öngyilkosságának oka állítólag szerelmi esalódás volt.

Gorkij az akadémiában.

Budapest, márc. 22. (Saját tud.) Maxim Gorkijt most másodsor ajánlották az orosz császári tudományos akadémiába.

Megválasztása azonban most is bizonytalan.

Gorkij a Péter-Pál erődben egy új drámát irt a „Börtönben” címmel.

MULATSÁG.

Fényes házi estély folyt le tegnapelőtt éjjel Gyöngyössy Béla kir. erdőfelügyelő uri házában. A kedélyes társaság a kora reggeli órákig mulatott Balog Jancsi jó zenéje mellett, melynek hangjainál az ifjuság ritka animóval járta a valzert, boszont és csárdást. A vendégszerető házigazdát és kedves családját a valóban fényes estély közönsége a vendéglátásban tanusított páratlan előzékenységeért ismételtén zajos ovatióban részesítette. Az estélyen a családon kívül 63-man voltak jelen.

NAPLO.

— Hírek. —

Hetven krajcárért.

Pár nap előtt megirták a lapok, hogy egy szerencsétlen asszony kést fogott a törvény embereire, mert dobra akarták útni a párnáját. Szegény hisztérikus nő az istenadta, aki hat gyerekevel tengődik az egészségtelen viskóban, mialatt a férjeura mint országjáró hajósemer keresi a szükös kenyeret. Hetven krajcár miatt zaklatták a szegény munkáscsaládot. A gyermekük — hat közül az egyik — nem járt el az iskolába, a miatt bíróságolta meg a szülőket a közigazgatási hatóság. Hétről-hétre halogatták a bírság lefizetését. A családapa hajóutjáról küld haza valamicske jövedelmet, de ez kenyérré kell. Bírságpénzre nem telik a sovány keresetből. Így esett, hogy a törvény emberei — jó hármán — fölkeresték a hajlékot. Dobot is hoztak, hogy elkótyavetyéljék a szegény munkásemberek holmiját. Az asszony könyörögve kért halasztást. Pénzt vár az urától — ugymond — s inkább elvonja majd gyermekeitől a kenyeret, csakhogy elkerülje a szegényt és megmentsé a holmit. De a törvény mást parancsol. És a törvény kést adott az idegbajos asszony kezébe, aki szörnyű elkeseredésében tiltott eszközzel akarta hajléktólá elhárítani a gyalázatot. S bizony megeshetik, hogy a szegény beteg asszonyt börtönbe dobja a törvény, amelynek szive nem indul meg a porig alázott ember nyomorúságának láttára.

Hitvány történet, elsiklik fölötte az újságot olvasó szeme. Hisz vannak ennél nagyobb szenzációk is. Háboru, ahol tengernyi vért ontanak, politika, amely nap-nap után halmozza az ördögösségeket, szerelmi regény, családi botrány . . . mind, mind szenzációsabb események e hitvány történetnél. S mégis mennyi riasztó bűn feketélik e hitvány történet kulisszái mögül. Magyarországon bizonyos korig kötelező az iskoláztatás. A szülő mulasztását bírsággal sújtja a törvény szankciója. De van-e hatóság, amelyik a szemébe mer nézni e mulasztások indokainak? Tudja-e a hatóság, hogy van munkás, aki télen át nem tudja meleg ruhával ellátni a gyermekét, nem tud kenyeret adni neki, hogy naponta elvánszoroghasson az iskolába? Hiszen eszmének szép a kötelező iskoláztatás, de hol vannak az eszme valóításának gyakorlati biztosítékai, hol vannak azok a rendezett gazdasági viszonyok, amelyek között eredményteljesen ápolhatjuk kulturális haladásunk legelemből feltételeit is?

Ez az egyik szempont, amelyik az álladalomra hártja a felelősséget a szerencsétlen asszony cselekedete miatt. Megbírságnak valakit, aki nyomorúságban mulasztást követ el a törvény ellen és a végtelenségig üldöznek valakit, mert van egy darab butorja, amelynek árából meg lehet menteni a fönnálló gazdasági rend büne miatt nyakábavart bírságot.

És ez az utóbbi a másik szempont. Pusztulhat minden, a fő az, hogy a hetven krajcár bírságot bevasalják azon a szegény munkás-asszonyon. Hogy ki az ura, miben foglalatokodik, hány gyermeket gondoz, mind mellékes körülmények. A fő a bírság, a hetven krajcár, mert rendnek muszáj lenni.

Ime, így kezeli az embereket a mai társadalom, amelynek sok, kiáltó bűnét felöleli ez a hitvány eset. A szociális nyomorúság megássa a sirtját a kulturális haladásnak és kést

ad a hisztérikus asszony kezébe, akit érdemtelen bírság miatt a megaláztatás porába sújtva akarnak megfosztani holmijától. Oh, emberi igazság, jöjjön el a te országod, varázsolj világosságot a tévelygő elméjébe és emeld föl állati sorából a küzködő embert, aki rutul ki van szolgáltatva a korlátosság, a szivtelenség és jogtalanság közösen zsákmányoló szövetségének.

+ Egy támadásról. Egy helyi lap tegnap ildomtalan és izetlen kiadványt intézett Apáthy István ellen. Úrügyül erre az szolgálta, hogy Apáthynek a hétfői városi közgyűlésen a fizetésrendezési tervezet előterjesztése nem történt valami nagyon tapintatos módon. Emiatt aztán a tapintat kiváló professzora mindenféle ildomtalan inszINUÁCIÓKAT enged meg magának Apáthyval szemben. Hát mi nem védjük Apáthyt, ki védelemre valóban nem szorul. De kíváncsiak voltunk a kirohanás motívumára. Nos hát ezt is megtaláltuk magának az illető újságnak hasábjain, és — pedig a következő szöveg szerint idézett mondatban: „Nem is annyira tapintatlanság vagy tapintatlanságról van itt szó, hanem — pénzről.” — Arról bizony.

* Bánffy Dezső báró arcképének leleplezése. Tegnap leplezték le az újpártban Bánffy Dezső báró arcképét, melyet Zilzer Antal festett. Az ünnepen jelen voltak: Hock János, Szakács Zoltán, Dániel László, Gyárfás Endre, Öváry Ferenc, Szabó Kálmán, Fáy Béla országos képviselők, Degenfeld József gróf, Ágoston József, Leszkáry Gyula főrendiházi tag, nemesszegi Szeghy János volt főszolgabíró, Kriszthaber Adolf dr., Szemere Atilla, Ábrányi Kornél, Légrády Imre, Surányi József, Puky Gyula, Virágh Márton, Szikszay Márton és még számosan. Az ünnepen jelen volt Szeged város küldöttsége is.

Hét órakor lépett a terembe Bánffy Dezső báró, a kit nagy éljenzés fogadott. Hock János üdvözölte Bánffy, a kit, mint nemzeti reformert ünnepelt. Midőn már ellenfeleid is megbecsülik benned, ugymond a politikai küzdőt és azt a szobrot, melyet egykor érdemeidért emeltek, melyet később gyermekek gyűlölködésből letakartak, most ismét világgosságra helyezik, ne vedd tőlünk rossz néven, ha mi is kifejezést akarunk adni tiszteletünknek és szeretetünknek. Te vagy az a csillag, a melyre mindenkor bátran tekinthetünk, mert minél jobban ingadoz alattunk a talaj, a te szavad annál erősebb súlylyal esett a mérlegbe s te voltál az, ki személyednek erejével, programmod világgossággal és tisztaságával mindig megmutattad a végső kibontakozás útját, és ha személyedet háttérbe is akarják szorítani, a programmot, a melyet te adtál, többé Magyarországon eltemetni nem lehet.

Bánffy Dezső báró a többi közt ezt felelte: Abban a reményben vagyok, hogy az a kapocs, mely kötöttünk nem is oly régi idő óta fűződött, a mely minket összetart: állandó lesz. Abban a reményben vagyok, hogy az elvek, melyek összehoztak, a naponkénti érintkezés varázsa, mely összetart, biztosíthatják azt, hogy erre a képre leplet borítani nem fogunk. Remélni akarom, hogy itt ebben a körben, a hová senki sem jött érdekből, a hová

senki sem jött kiszámított célzattal, csak meggyőződésből, remélem, nem fog felmerülni a lehetősége annak, hogy még gondoljon is valaki arra, hogy erre a képre leplet borítsunk. Én erre nem fogok okot szolgáltatni s a miket annak idején kibontott zászlómra felírtam, azokat a magasztos elveket megtagadni soha sem fogom. Hosszu politikai mult áll mögöttem, kétségtelenül sokkal hosszabb, mint a mennyi még hátra van a jövőben. Ebből következik, hogy a jövőben másra, mint kötelességem teljesítésére nem tekinthetek s más, mint a politikai elvhez való ragaszkodás nem lehet célo. Ma még kis számban vagyunk, kis számban, mert számunk csekély, de bizony mondom, a mai viszonyok között, az ország megnyugvására, nemzetünk jövőjének biztosítására más alapon, mint elveink alapján gondolni sem lehet. Beismerik ezt azok, kik ellenünk vannak, beismerik azok, a kik velünk együtt küzdenek, ha nem is egy táborban.

Az ünnep után az Angol-királynőszállóban banket volt.

*** A hazafias ipartestületi előjáróság.** Az ipartestület előjárósága tudvalevőleg már ezelőtt 2 hónappal lefoglalta a Vigadó nagytermét a 26-án megtartandó közgyűlése számára, de midőn tudomására jutott, hogy az egyetemi ifjuság a Kossuth-ünnepélyt és az ezt követő bankettet ugyanott szándékozik rendezni, készséggel rendelkezésére bocsátotta az egyetemi ifjuság ünnepélye számára. A Kossuth-ünnepély-bizottság egyhangúlag köszönetet szavazott az ipartestületi előjáróságnak ezen hazafias elhatározásáért.

*** Becsületsértési panaszok felvételi napja.** A rendőrség hiradása szerint az újabb időben tömegesen előforduló becsületsértési panaszok felvételi napja péntek lesz.

*** A csángók március 15-ikéje.** Türtkeret, Tatrang és Zajzon brassómegyei csángó községek lakossága szép és lelkes ünnepélyben emlékezett meg március 15-ike kiváló jelentőségéről. Az ünnepi beszédet Molnár Lajos brassói ügyvédjelölt tartotta. Rozsondai Károly ág. lelkész ez alkalomra irt Kossuth Ódáját szavalta el. A sikerült ünnepélyen 3 falu magyarságán kívül a brassói magyarság köréből is többen vettek részt.

*** Széngáz mérgezés Brassóban.** Széngázmérgezés áldozata lett *Kerekgyártó* Sándor brassói kereskedő tanonc, a ki egy kiszáritás céljából koksszal melegített szobában aludt. A hevesen fűtött szobából kiáradt széngáz megfojtotta a fiatal embert, kit virradóra halva találtak a szobában.

Dienes Márton öröksége. A közelmúlt hetekben az a hír érkezett tengerentúlról, hogy Dienes Márton, a korszakos vesztegetési ügy hőse, meghalt Newyorkban és pedig tifuszban. Más verzió szerint öngyilkosságot követett el. Ez a hír minden hozzáfűzött kombinációval együtt alaptalannak bizonyult. Tegnapelőtt egy Budapesten élő rokonának levelet irt, a melyből kitűnik, hogy igenis él, egészséges és örvend az életnek. Azaz, hogy örvendene, ha

az élet nem volna tele keserőséggel és csalódásokkal. De éppen az a baja Dienes Mártonnak, hogy sok harcon kell átesnie. Említett levelében tanácsot kér rokonától egy rá nézve nevezetes ügyben. A nemrég elhunyt Lendvayné Fánscy Ilka, a Nemzeti Színház tagja ugyanis rokona volt. Ő Dienes Márton, az első örökös. Emlékszik még rá, hogy Lendvayné huszezer forintba biztosította az életét s ehhez az összeghez Dienes mint első örökös jogot formál. Lendvaynének azonkívül volt egy kis telke is a fővárosban s értékes butorokat, ékszereket stb. hagyott hátra. Dienes ezt is szeretné pénzé tenni, mert a szabad Amerikában munka nélkül nem igen lehet megélni s időközben a hires vesztegetőnek az aprópénze is elfogyott. Igen ám, de nem térhet vissza Magyarországra, mert itt különböző váltóhamisítások miatt azonnal hoppon veszik. Jelentkeznie kellene tehát a newyorki magyar-osztrák konzulatusnál, ha örökösödési jogait érvényesíteni akarná. Ellenben tisztában van azzal, hogy a magyar-osztrák konzuli hivatal helyisége magyar-osztrák terület s ott éppen úgy le lehet tartóztatni, mintha visszatérne Magyarországra. Ezer kinban van tehát: ha nem jelentkezik, elveszti az örökséget, ha pedig jelentkezik, detyiba kerül. Ilyen körülmények közt valósággal nem tudja, hogy mit csináljon és ezért fordult gyakorlati tanácsért itt lakó rokonához, aki azonban válasza sem érdemesíti. Érdekes itt fölemlíteni, hogy Dienes az amerikai magyarok nem állanak szóba és azért német nevet vett föl, hogy senki rá ne ösmerjen.

*** Az áltisztartó.** Balla Rozália székegykocsári leányhoz egy elegánsan öltözött férfiú állított be s magát *Langer* Gyula néven gróf Bethlen gerendi uradalmának tisztartójaként mutatva be, előadta, hogy egy *kolozsvári* özvegy grófnő megbízásából hazvezetődöt keres s ezért kérdi, hogy hajlandó volna a szép jövedelmet és fényes életmódot biztosító állást elfogadni. Balla Rozália e fényes ajánlatra annyira megörvendett, hogy a viláért sem merte volna kétségbe vonni az intelligens külsejű, mindenben uriember benyomását tevő férfi szavait s csakhamar létre is jött az egyezés. Az állítólagos tisztartó ezek után arra kérte az új házvezetődöt, hogy ruháit mielőbb küldje gyorsárúként Kolozsvárra. Balla Rozália mult hó 23-án eleget is tett e meghagyásnak s mintegy 200 korona értékű ruháit utnak indította, bizva a tisztartó ígéretében, hogy néhány nap múlva utána jön. De egyik nap a másik után telt el, s a tisztartó nem mutatkozott. Végre midőn egy hét is eltelt és értesítést nem kapott, feltűnővé vált a dolog, gyanakodott s a tisztartó által jelzett helyen információkat szerzett be magának. A válasz nem is késett sokáig s úgy hangzott, hogy *Langer* nevű tisztartó a gerendi ura-

dalomnak sohasem volt alkalmazottja. Most már Balla Rozália megtudta, hogy szélhámosnak kezei közé került, a ki alaposan kihasználta jóhiszeműségét s a csendőrségnél panaszt is emelt.

*** A könnyen nyert fogadás.** Ujházi Ede a Nemzeti Színház hírneves művésze az elmúlt napokban vidéken vendégszerepelt. Most hazament Budapestre és többek közt a következő igen rövid, de igen velős történetet beszélte el.

Megy a vidéki városban a színház felé. Jön vele szembe egy vörös ember s rákiált:

— Fogadjunk egy szivarba, Ujházi ur, hogy nem ismer!

Ujházi ránéz, egy szót se szól, átad neki egy británikat — és tovább megy . . .

*** Vidéki rövid hírek.** — *Meggyilkolt parasztagazda.* Lászka Péter cséhteleti parasztagazdát az országúti árok szélén, saját szőlője mellett két idegen ember agyóttotta. A gyilkosokat nyomozták. *Betörés az adópénztárba.* Az elmúlt napok egyik éjjelén ismétlen tetesek betörték a kunszentmiklósi adóhivatalba, a hol feltörték a Wertheim-szekrényt s miután nem találtak benne elegendő pénzt, mindent széthánytak és összetörték. A betörőket nyomozza a csendőrség. *Halalos csónakázás.* Flachner Gyula ercsii pékmester négy barátjával csónakázni ment a Dunára. E közben a csónakot egy uszályhajó feldöntötte. A négy embert kimentették, de Flachner, a ki nagy család atyja volt, a vízbe lelte halálát. *A Ferencz-csatorna halottjai.* A bács megyei Szenttamás község határában Kulacsin Tamás ittas fővel behajtott a Ferencz-csatorna egyik ágába. A kocsin ült Kulacsin 14 éves fia is. Mind a ketten a vízbe haltak. A lovakat szintén elsodorta az ár.

x Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a *Fiumei Kávébehozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kintű minőségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak!* Telefon!

SZÍNHÁZ

Csütörtök: A boszorkány. (B. 153. páros sz.)

Péntek: János vitéz. (B. 153. páratlan sz.)

Szombat d. u.: János vitéz.

„ este: A tolonc. (B. 154. páros sz.)

Vasárnap d. u.: 11-ik utolsó ifjusági előadás: Julius Caesar.

Vasárnap este: Bob herceg: (B. 155. páratlan sz.)

Darabváltozás. Tegnap este Tibor Lóri betegsége miatt a „János vitéz“ helyett Barrie kedves vigjátéka a „Vén leányok“ került színre a régi szereposztásban. *Horváth* Paula, a kinek a „Vén leányok“ főszerepe legjobb szerepeinek egyike tegnap este elemében volt, játéka szípkázott az ötletességtől. *Palotay* Piroška és *Mészáros* Alajos kiváló alakítást nyújtottak, *Laczkó* Aranka pedig gyakran kacagtatta meg a közönséget humoros játékkal.

János vitéz, Kacsóh népszerű dal-

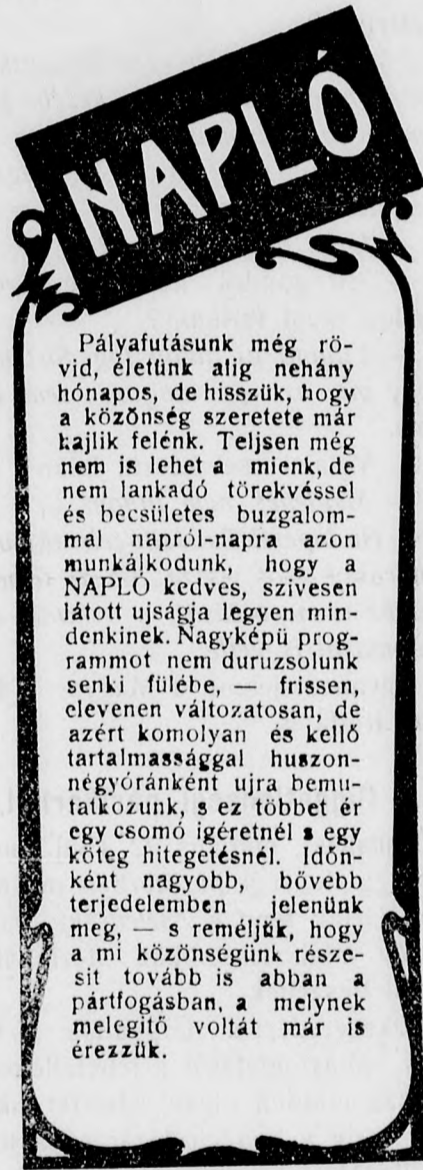
játék, melynek tegnapi előadása elmaradt, pénteken fog színre kerülni. A francia király leányszerepét, a beteg Tibor Lóri helyett Fehér Olga fogja énekelni.

Az arany patkó péntekre hirdett előadása a jövő hétre marad, minthogy pénteken a tegnapi elmaradt — János vitéz — kerül színre.

A tolonc, Tóth Ede remek népszínműve szombaton kerül színre Szentgyörgyivel és Károlyi Leonával a főszerepekben.

Bob herceg, a rég nem adott népszerű operette vasárnap este kerül színre Károlyi Leonával a címszerepekben.

A két utolsó délutáni előadás, szombaton délután a — János vitéz — adják. Erre az előadásra már nagy az előjegyzés. Vasárnap délután Shakspeare tragédiája — Julius Caesar — kerül színre ifjusági előadásban. A bevezető értekezést Riethy Károly kegyesrendi főgymnasiumi tanár tartja.

Törvénykezés.

Felebbviteli tárgyalás a királyi táblán.

— márc. 22.

A kolozsvári királyi ítélőtábla büntető tanácsa előtt ma számos kisebb ügyben került ítélelhozatalra a sor.

Az ülést *Gál* Jenő kir. ítélőtáblai tanácselnök vezette, a közvád képviselőjében *Lázár* Aurél kir. főügyész-helyettes volt jelen, közvédő *Tompos* Ignác dr. ügyvéd volt.

Az álörökösök.

Még 1854-ben tünt el *Dirszán* Eufimia néhai lakos, aki állítólag a katonasághoz vonult be akkor, s azóta nyoma veszett.

A törvényben kitűzött idő elteltén, *Juován* Mitruné kérésére holtta nyilvánították.

Ekkor *Juován* Mitruné hamis anyakönyvi kivonat alapján *Dirzsán* Eufémia kis birtokát előbb magára kebeleztette be, majd azután férjétől származott fiára, *Lapusán* Lászlóra iratta át.

Az így kijátszott jogos örökösök pert indítottak ellenük s a gyulafehérvári kir. törvényszék mindkettőjüket egyenként 1—1 évi fogházra ítélte közokirat hamisítás vétsége miatt.

A vádlottak felebbezése folytán az ügy ítélőtábla elé került, mely arra vaói tekintettel, hogy a cyril betűkkel irt, többszörösen áthuzgált és kijavított anyakönyvből a tényállás világosan kideríthető nem volt, büntetésüket 3 hónapra szálította le.

Az ítélet jogerős.

Késelés multság közben.

Zdrink Ávrám vigan járta a tancot a poklosi korcsmában két szép leánnyal. *Zdrink* Szimjon, a ki magánosan ivott a korcsmában, megirigyelte az *Ávrám* boldogságát s minduntalan gáncsot vetett neki, hogy a lányok előtt megszegyenitae.

Zdrink Ávrám szép szóval felszólította a kötekedőt, hogy hagyjon neki békét, mire ez neki ugrott öcscsével s többször arcul csapták s bottal támadtak reá.

Erre *Zdrink* Ávrám bicskájával kétszer oldalába szurt a kötekedőnek.

A törvényszék súlyos testi sértés vétsége miatt 1 évi fogházra ítélte.

Zdrink Ávrám azzal védekezett, s e védekezését számos tanu erősítette, hogy ő önvédelemből szurta meg a sértettet.

A kir. tábla nem adott ugyan helyet e védekezésének, de mivel közvádoló is elismerte a büntetés súlyosságát, büntetését 3 hónapi fogházra s behajthatatlanság esetén további egy napi fogházra átváltoztatható 10 korona pénzbüntetésre szállította le.

Ugyancsak súlyos testisértés vétségével volt vádolva *Ursz* Péter borbereki földműves, ki egy bottal és vaslapáttal csaknem egész éle-

tére munkaképtelenné tette *Todea* Péter mezőpásztort, mert cselédeit megzálogolta.

Ursz Péter azzai védekezett, hogy ő önvédelemből ütötte meg a sértettet, mivel az lelővéssel fenyegette őt s márzsebébe is nyult, hogy revolverét kivége.

A törvényszék ebben nem látva közvetlen támadást, 6 havi börtönrre és 120 korona kártérítés megfizetésére ítélte el, a mit a kir. Tábla az elsőfoku ítélet indokainál fogva helyben hagyott.

Magda Gergely ellen lopás vétsége miatt hozott ítéletet, a Tábla szintén helyben hagyta.

Nemzetiségi agitátor, mint kivándorlási ügynök.

Bolkas Lukács ismert nemzeti-ségi agitátor, a „Vointa“ szerkesztője, úgy látszik türehtetlennek tartja román testvérei helyzetét, hogy mindenáron ki szeretné telepíteni őket Magyarországból.

Kis hetilapjában a „Vointa“-ban minduntalan közölte *Missler F.* és társa hamburgi kivándorlási ügynökség kivándorlásra csábító hirdetéseit.

Nagy hangon adta tudtára az oláh atyafiaknak, hogy nem szabad felülni azoknak a híreszteléseknek, melyek azt mondják, hogy csak Fiumén keresztül és csak a Cunard-Line társaság hajóin szabad a kivándorlás.

Feldicsérte a *Missler* cég által nyújtott kiváló előnyöket és az olcsó utazási díjakat, buzdítva az atyafiakat a kivándorlásra.

A rendőrség azonban csakhamar rajta ütött a kivándorlási ügynökségen, s az ügyet a beszercei kir. törvényszékhez tette át.

Csalner Károlyt, a lap kiadóját vele együtt sajtó utján elkövetett kihágásért vonta felelősségre, de helyet adva mindkettőjük azon védekezésének, hogy ők nem kivándorlásra csábítottak, csak a *Missler F.* és társa cég hajójáratainak sorrendjét közölték le, mindkettőjüket fölmentette.

A kir. ügyész felebbezést jelen-

tett be a felmentés miatt, de *Csalner* felmentése ellen beadott felebbezését később visszavonta, s így csak *Bolkas* Lukácsot vonták felelősségre.

*Bolkas*nak, mivel időközben ismeretlen helyre távozott, az idézést nem tudták kézbesíteni, s így a tábla az ügyész indítványára a tárgyalást elnapolta, s elrendelte *Bolkas* tartózkodási helyének kinyomozását és elővezetését.

Főszerkesztő: *Várady Aurél* dr.

Felelős szerkesztő: *Perl Alfréd* dr.

Kiadó „Napló“ hirlapkiadó-vállalat.

A NAPLO telefonszáma:
Szerkesztőség: 503.

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a *Benigni* pinczéből palaczkozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavétnek.

A Z

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet“

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyujt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközli.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye.

Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohányüzsdékben és minden
elárusítónál.